

Delavnica kritične pismenosti

Delavnica kritične pismenosti je namenjena vsem tistim, ki si prizadevate pri mladih razvijati kritičnost v odnosu do informacij, sporočil in tekstov, ki poskušajo usmerjati njihova življenja ali pa jih mladi ustvarjajo sami.

Informacije in sporočila se danes na vsakem koraku vsiljujejo v naša življenja, v obliki slik, zvokov, tradicionalnih in digitalnih tekstov. Teksti, kakršnikoli že, pa niso nikoli nevtralna ali objektivna slika resničnosti, zmeraj imajo namen in so izraz, ki ga je nekdo v nekem prostoru in času oblikoval. Tisti, ki je tekst ustvaril, v njem zmeraj pusti svoj odtis, svoj pogled na svet, svojo identiteto, pa tudi bolj ali manj izražen namen. Teksti mladim ponujajo modele identifikacije, vsebine o katerih je vredno razmišljati, resnice o dogodkih in procesih v svetu. Tako prihaja do nereflektiranega prenosa sporočil, predstav in vrednot, zlasti v obdobju podivjanega kapitalizma, protibegunski narativi v medijskih in političnih sporočilih in širjenja strahu z namenom pridobivanja političnih točk.

Biti kritičen do tekstov, sporočil in informacij pa je zagotovo eden najpomembnejših ciljev vsakršnega izobraževanja mladih, prav tako angažiranost mladih v procesih demokratične participacije, torej ustvarjanja možnosti enakopravnega, predvsem pa pravičnega dostopa do in sodelovanja na vseh ravneh družbenega življenja.

Udeleženske in udeleženci se bodo na seminarju seznanili s sledečim:

- kako uporabiti kritično pismenost kot metodološko orodje pri delu z mladimi;
- kako razviti kritični pogled v to, kako različna besedila (v medijih, v oglasih, na spletnih blogih, šolskih učbenikih, uradnih dokumentih...) oblikujejo naše svetove, kulture in identitete na vpliven, pogosto prikrit način;
- kako uporabiti besedila (pisana in slikovna) kot družbena orodja na načine, ki omogočajo preoblikovanje teh istih svetov;
- zavedati se samoumevnosti, s katero večinoma sprejemamo množico sporočil in jo nadomestiti s previdnostjo in pozornostjo do ciljev in agend prav teh sporočil;
- kako se na podlagi novo pridobljenega razumevanja in znanja organizirati za dejavno, angažirano in ustvarjalno opozarjanje na problematike ali reševanje problematik v svojem neposrednem družbenem okolju.

Uporabljene metode dela:

- Predavanje,
- kritična diskurzivna analiza medijskih in drugih besedil (reklamnih sporočil, vizualnih podob, filmskih trailerjev),
- diskusija,
- delo skupini,

- pisanje uporniških besedil,
- pisanje proti-besedil.

Datum izvedbe: 21. 2. 2019

Trajanje: 10.00-18.00

Lokacija: Pekarna Magdalenske mreže, Ob železnici 16, Maribor

Izvajalki: Kaja Fiedler, Urška Breznik, Pekarna Magdalenske mreže

Prijave sprejemamo do 19. 2. na: infopeka@infopeka.org

O kritični pismenosti

S kritično pismenostjo kot konceptom, ki pismenosti kot referenci za branje in ustvarjanje tekstov dodaja kritičnost kot eksplicitno etično in politično dimenzijo, želimo posameznice_ke opolnomočiti v tej meri, da spoznajo, da sta jezik in dostop do informacij in znanja ključni osi vzpostavljanja razmerij moči v družbi, po katerih se izvaja dominacija, izključevanje in nasilje. Razvijanje le-te omogoča zmožnost kritičnega branja informacij in različnih manipulativnih besedil kot tudi zmožnost samostojnega ustvarjanja besedil in družbeno-angažiranih akcij s katerimi lahko aktivno in odgovorno sodelujemo v družbi v različnih kontekstih.

Za očeta ideje kritične pismenosti velja Paulo Freire, brazilski filozof, pedagog in aktivist. Freire je idejo kritične pismenosti utemeljeval v marksistični in fenomenološki filozofiji ter jo praktično pedagoško razvijal z najrevnejšimi in izkoriščanimi delavci, da bi prispeval k njihovi svobodi in emancipaciji. Pogosto citirane besede Freira »reading the word is reading the world«, torej »branje besed je branje sveta«, odkrivajo njegovo razumevanje pismenosti kot dejavnosti neizbežno prežete z načinom razmišljanja o svetu in značajem delovanja v njem. »Branje ni le dekodiranje zapisane besede oziroma jezika, ampak se še pred tem prepleta z znanjem o svetu.« (Freire in Macedo 1987, str.29)